

Megérkezett a Palesztina-film

Utazás Erec Jiszraelben 1923-ban

(Cluj-Kolozsvár, március 12. Az Uj Kelet munkatársától.) A németországi és ausztriai sajtóban az utóbbi időben egy mozikepről jelennek meg érdekesebbnél érdekesebb cikkek. Nem a lapok mozgó-hírei ismertetik a filmet, sőt a nagy mozgósínházak reklámjai között sem találjuk meg, hanem komoly hozzászólásokban a tudományos, irodalmi és politikai élet vezető emberei nyilatkoznak a filmről, mely a zsidó Palesztinát mutatja be. Berlinben a birodalmi elnökkel az élén valamennyi miniszter, a német közéletnek igen sok vezető embere, a német és külföldi sajtónak négyszáz képviselője nézte végig a Zsidó Nemzeti Alap filmjét, mely egy utazást mutat be Erec Jiszraelben 1923-ban. A filmről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott minden néző és a sajtó egyhangú elismeréssel állapította meg, hogy a produktív zsidó munkának valóságos apoteózisa ez a film, amely a dolgozó zsidó Palesztinát mutatja be. Az egyik antiszemita lap tudósítója becsületos őszinteséggel vallotta tudósításában, hogy minden olyan érveléssel szemben, mely a zsidóságot mint improduktív, gseftelő népet állítja be, megdönthetetlen cáfolat az a munka, melyet a chalucok Palesztinában végeznek. Az a zsidó chaluc, ki Palesztinában várost épít homokbuckák helyén, virágzó kolóniákká varázsolja a mocsaras és köves pusztát, az a legértékesebb harcos minden antiszemizmus ellen, mert a zsidóságnak palesztinai teljesítményei előtt a legnagyobb elismeréssel kell a világ valamennyi népének megállania. Ezt a munkát mutatja be a Keren Kajemet hatalmas filmje, mely rövid időn belül világhírre tett szert.

A Zsidó Nemzeti Szövetség már régebben azzal a kéréssel fordult a Keren Kajemet európai vezetőségéhez, tegye lehetővé, hogy a mai Palesztinát bemutató hatalmas filmet Erdély közönségével is megismertesse. Pollák Adolf, aki a jeruzsálemi executive megbízásából bejárta Erdélyt, magáévá tette az erdélyi zsidóság kérését és azonnal intézkedett a film megküldése végett.

Az „Utazás Palesztinában 1923-ban” — ez a film címe, — tegnap érkezett meg Kolozsvárra. Az előírásoknak megfelelően dr. Puticiu Traján és dr. Candrea igazgató vezetésével egy bizottság cenzurázta meg a filmet, melyről a cenzuráló bizottság a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

A filmnek bájos keretet ad egy amerikai milliomosnak, Mr. Bloombergnek szereplése. Ez az orosz származású zsidó milliomos világszerte utazott Jaffába kerül. Itt egy zsidó idegenvezető csatlakozik hozzá és rábeszéli, hogy nézze meg Palesztinát. Mr. Bloomberg nem a legjobb véleményekkel van ez ország felől. Gyönyörködik a régi városban, de nem tudja elhallgatni a kérdést: „mindez nagyon szép, de hol vannak a gyárak, hol az ipar?” És most az idegenvezető sorra mutatja a gyárakat: a hatalmas szilikat-gyárat, a csokoládégyárat, szappan-, olajgyárat, a Rotschild-féle malom stb. Az amerikai azonban nem elégszik meg ezzel. „Csokoládéból, borból megélni még nem lehet, hol vannak a zsidó kolóniák?” És most csodálatos vándorut következnek, amely a modern világvárosi jellegű Tel-Avivból indul ki. „Tizennégy év előtt épp ilyen homokbucka volt még itt!” — mutatja az idegenvezető, — és ime, most egy modern gyönyörű város emelkedik előttünk, mely Európa bármelyik világvárosának büszke negyede lehetne. Ebben a városban 23.000 boldog zsidó lakik. Százezrekenként zsidó város ez. És most megindul Mr. Bloomberg a kolóniákon által. Megnézi a hatalmas Risón-Löcion-i borpincéket, végignézi, hogy dolgozik a chaluc és a chalucu. Meglátogatja az iskolákat. A haifai reáliskola kapujában Achad Haam köszönti a vele szembe jövőket. És azután ellátogat a gyönyörű Jezreel völgyébe, ahol az erdélyi kolóniát létesítették. Csodálkozva látja, hogy a világhírű angol Geedes építész terve miképpen valósul meg Nahalalban, a legideálisabban épített kolónián. Meglátogatja Nurist, ellátogat Tiberiásba, hogy azután egy gyönyörű csónakuton a Jordánon végig a Holt-tengerhez jusson és azután Jeruzsálemba. Közben azonban ismerőse akad, unokahugára, kit valamikor a pogrom kergetett el Bialystokból, közös származáshelyükről. Ez a találkozás nem mulik el nyomtalanul az amerikai lelkeiben, mert elhatározza, hogy kitelepszik Palesztinába és feleségül veszi Ruthot, unokahugát.

Szebbnél-szebb vidékek vonulnak el a néző szemei előtt és mindenütt a zsidó kéz munkája. Minden kép egy meglepetés. Ott hatalmas traktorok hasítják a kétezer év óta parlagi földet, majd

ott látjuk a gyümölcsiskolát, modern esőgépeivel. Egy másik képen erdőt ültetnek és bemutatják a Lagbeómer-ünnepet, kivonuló iskolásgyermekekkel, kiknek mindegyike egy-egy fát ültet el. Látjuk a tehéncsordákat, a modern majorság-tenyésztést, a méhészetet, a narancsszüretet. Legmodernebb eszközökkel, legideálisabb életformák között így varázsolják új Kanaánra a régi, elhagyott, elhanyagolt országot. A virágzó kolóniával szemben ott látjuk a primitív arab falut, mely még a népvándorlás fokán

Huszonöt embert tartóztattak le a koronacsempészés ügyében

A belügy nyomozóosztály tagjai ékszer, aranyat és valutákat vittek át a határon. Budapest kereskedői és iparosai a forgalom felszabadítását sürgetik. Behozatali engedélyeket is hamisítottak

(Budapest, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma folytatták a rendőrség a koronacsempészés ügyében őrizetbe vett Gampel detektív kihallgatását. A tettenért csempész beismerte, hogy nyolc hónap óta teljesített közbenjáró szolgálatot budapesti és bécsi cégek között, aminek fejében a kicsempészett értékek egy százalékát kapta jutalmul. Vallomása során Gampel

egy másik detektívét is megnevezett büntársul,

de annak nevét a rendőrség egyelőre titokban tartja, mert a nyomozás érdeke úgy kívánja. A csempész detektívét megvesztegetés bűntette miatt, megbízóit pedig megvesztegetés vétségéért tartóztatták.

A csempészési ügyekkel kapcsolatban Budapest kereskedelmi és ipari érdekeltségei rögtönzött ülést tartottak, amelyen elhatáro-

Budapestben fejezik be a román-magyar tárgyalásokat

Március 27-én két román albizottság utazik Magyarországra. Románia felől orientálódik a magyar külpolitika

(Bucuresti-Bukarest, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A megegyezéssel biztató román-magyar tárgyalásokat minden valószínűség szerint nem fejezik be Bukarestben, hanem a román delegáció leltári és pénzügyi albizottsága a Budapestre véglegesen visszatérő magyar bizottsággal március 27-én utazik a magyar fővárosba, ahol az összes még függőben lévő pontokat tárgyalják. Március 27-én délelőtt fogadja bucsukihallgatáson Duca külügyminiszter a magyar bizottságot s ugyanekkor adja meg az utolsó direktívákat a román albizottságok tagjainak. A bucsukihallgatáson részt vesz Georgiu pénzügyi államtitkár is, továbbá a CFR. képviselőtében Merouta helyettes vezérigazgató, az igazságügyminisztérium részéről az igazságügyi államtitkár. A Budapestre utazó két albizottság csupán két pont fölött folytatja a tanácskozásokat, nevezetesen

a nyugdíjkérdés és a levéltári anyagok kicserélése

ügyében. A nyugdíjkérdésben már eddig is történtek elvi megállapodások, melyeknek csupán gyakorlati megoldásáról tárgyalnak Budapestben. Az erre vonatkozó bukaresti tárgyalások információink szerint a következőkben összegezhetők: Mindazok a nyugdíjakták, amelyek a Romániában élő nyugdíjasokra vonatkoznak, a Budapestben letétben lévő nyugdíj és nyugdíjpótló összegekkel együtt Romániába utaltatnak át és a jövőben a román állam fog gondoskodni ezeknek a nyugdíjigogosultak kielégítéséről. Az összes nyugdíjakták, amelyeknek illetékeit annakidején a magyar állampénztárba fizették be,

a román állampénztár veszi át és fizeti ki

a romániai nyugdíjasoknak. Ennek a műveletnek foganatosítása érdekében a román albizottság budapesti tartózkodása alatt megvizsgálja a letéti naplókat s ezeket az összes aktákkal együtt átveszi.

A levéltári albizottság Budapestben behatóan tanulmányozni fogja a levéltárak Romániát illető aktáit, amelyeknek átengedése ellenében ki fogja szolgáltatni az összes Romániában őrzött magyar vonatkozású archívákat. Arról szó sincs, hogy a Corvinákat és az erdélyi fejedelmek archíváit át kellene adnia a magyar kormánynak, viszont Magyarország Románia iránt érzett barátságos indulatának kifejezéséül több levéltári kincset ad Romániának, amelyekről a trianoni szerződés nem intézkedik, amelyek azonban mégis nagy értéket képviselnek.

is alig áll. És így megértjük, hogy mit jelent a zsidó munka Palesztinában.

Erdély zsidóságának mindenesetre minden várakozást felülmúló eseménye lesz ez a film, amely egyúttal beszédes választ ad arra is, hogy mit jelent az erdélyi kolónia létesítése.

A Nemzeti Alap Palesztina-filmje minden erdélyi városba el fog jutni és igazolni fogja, hogy a Nemzeti Alap munkája valóban az egész világ zsidóságának és minden zsidónak közös ügye.

ták, hogy ötszáz tagból álló küldöttséget menesztettek Bethlen István miniszterelnökhöz, az ideiglenes igazságügyminiszterhez és Valkó Lajos kereskedelemügyi helyettes pénzügyminiszterhez. A küldöttség elő fogja adni, hogy a különböző intézkedésekkel megkötött forgalom következtében a kereskedelem súlyos helyzetben van, régi és tekintélyes cégek rövidesen kénytelenek lesznek üzletüket bezárni. A rendőrség letartóztatta Adler Antal magánhivatalnokot, aki négy társával

behozatali engedélyeket hamisított.

A hamisított engedélyeket Adlerék darabonként nyolcmillió koronáért értékesítették.

A legutóbbi nagy valuta- és ékszercsempészéssel kapcsolatban a főkaptányságon tizenhét belügyi nyomozót vettek őrizetbe. A rendőrség azonkívül vizsgálatot indított két magasállású tisztviselő ellen is.

Román hivatalos körök nagy elismeréssel emlékeznek meg a magyar delegáció tagjainak előzékeny, lojális magatartásáról s azokról a békés intenciókról, amelyeknek a magyar kiküldöttök minden adandó alkalommal kifejezést adtak. Ennek a barátságos atmoszférának tulajdonítható, hogy

a tárgyalások mindvégig zavartalanul folytak

s a román bizottság épp olyan előzékenyen és a béke szellemében tanulmányozta a magyar kiküldöttök előterjesztésért, mint amilyen magatartást a magyarok részéről tapasztalt. Hosszu, hónapokra terjedő tárgyalások helyett két hét múlva a tárgyalások teljes befejezését várják. A tárgyalások folyamán megnyilvánult barátságos szemlélet nagy befolyással lesz Románia és Magyarország jövőbeli viszonyára s előkészíti a talajt

a politikai és gazdasági megegyezés számára.

A román-magyar közeledés szempontjából figyelemreméltó Boross János képviselő beszéde a magyar nemzetgyűlésen. A valorizációs törvényjavaslat tárgyalásánál Boross, aki Magyarország jelenlegi külpolitikáját tette kritika tárgyává, többek között ezeket mondotta:

— Magyarország külpolitikája két véglet között himbálódzik. Az első években túlbeesülte saját képességeit és lekicsinyelte szomszédait, most pedig az ellenkezőjét cselekszi. Sürgeti a baráti viszony és szerződéses létesítést az utódállamokkal olyan módon, hogy Magyarország egyenlő fél legyen. Hangsúlyozza, hogy Romániával gazdasági érdek és

az orosz veszély elől való védekezés

fűzi össze Magyarországot. De a kormány Romániával szemben elmulasztotta más kapcsolatok létesítését. Az olasz-szerb megegyezést nekünk kellett volna közvetítenünk, mert főérdeklünk fűződik hozzá és így megértjük, hogy a magyar érdekeket Fiumében Mussolini képviseli.

Csehországról kijelentette, hogy amikor Kramarz a koalíció idején Pestre készült, ő már lándzsát tört a csehekkel való együttműködés érdekében. Azóta a történelmi események öt igazolták.

Bölcs Náthán

Roth cipész Cluj, Szép-u. 2 (Gólya-nagyáruház mellett)

Az orvosd...
kába egy csodar...
tesen villámgyon...

kamrájában. M...
bált-e már vala...
— Eppen...
reményteljesen...
— Ezért...
gának egy gyo...
— Nos?...
— Tegye...
ha azt megeszi...
— De...
— Mi a...
felfaltak egy...
van ez a törv...
után tilos a t...

Isten n...
együtt kocsin...
son. Egy öre...
kérdést intézi...
— Rab...
zik, esnie ké...
rabbi utazik...
a példabeszéd...
— Be...
— hogy a p...
ember vagy...
mikor járbo...
hessenek az...
utazok, kéts...
isten.

Ami j...
szombati na...
biveinek, a...
Különösen...
mert már d...
a hosszú be...
kivette örö...
gyelmeztes...
mint a dro...
A ra...
halra, azut...
— D...
schlecht.

Ahol...
sen érkeze...
háziasszony...
koldus kez...
jobbra és...
hol kezdje...
—
háziasszony...
—
vel csak o...

A s...
rek sajtó...
rázs vesze...

Vég...
sajt, aki...
egy ősz...
hallotta...
hatvan e...
A...
kiáltásba...

Bá

Ez történt...

Az orvoság. Az egyik kicsiny erdélyi városkába egy csodarabbi érkezett. Ez a hír természetesen villámgyorsan terjedt el a közeli falvakban, ahonnan özönével seregletek a hívek a csodarabbihoz. Az egyik zsidó késő este érkezett meg a városkába, ahol egy kóser vendégfogadóban szállt meg. A vendéglős, aki humoráról közismert volt, megtudta valahogyan, a vendégének az a panasza, hogy patkányok óriási kárt okoznak az élel-

kamrájában. Megkérdezte tehát a vendégtől, próbált-e már valamit tenni a patkányok ellen:

— Eppen ezért jöttem a rebbéhez, — felelte reményteljesen a vendég.

— Ezért megy a rebbéhez? Tudok én magának egy gyorsan ható orvosságot.

— Nos?

— Tegyen afikomént a patkányok elé, ha ha azt megeszik, nem fognak többet enni.

— De bonnam tudják ezt a patkányok?

— Mi az, hogy honnan? Nálam a minap feltálatk egy sulchan arucht, azóta gyomrukba van ez a törvény, hogy az afikomén elölyogasztása után tilos a további étkezés...

D. Jenő, Beclean

Isten nem ver kétszer. Egy rabbi feleségével együtt kocsin keresztül utazott egy nagyobb városban. Egy öreg zsidó megállítja a kocsit és ezt a kérdést intézi a rabbihoz:

— Rabbi, azt tartják, ha jámbor ember utazik, esnie kell az esőnek. Hogy van az, hogy a rabbi utazik és mégis szép, napos idő van? Vagy a példabeszéd nem igaz, vagy a rabbi nem jámbor.

— Be fogom bizonyítani, — felelte a rabbi — hogy a példabeszéd is igaz és én is jámbor ember vagyok. Mert miért kell az esőnek esni, mikor jámborok utaznak? Hogy ne gyönyörköd-hessenek az utazásban. Nos, én a feleségemmel utazok, kétszer pedig nem büntet egy embert az isten.

*

Ami jó és ami rossz. Az adai pap egy szombati napon szokatlanul hosszú drósét tartott híveinek, akik unták már a hosszú prédikációt. Különösen a rashakahal türelmetlenkedett nagyon, mert már délfelé járt az idő. Amikor látta, hogy a hosszú beszédnek sehogysem akar vége lenni kivette óráját és felmutatta a rabbinak, hogy figyelmeztesse: jobb volna már ebédelni menni, mint a drósét hallgatni.

A rabbi ránézett az órára, majd a rashakahalra, azután így fejezte be a mondókáját.

— Die Uhr geht gut, nur der Zeiger ist schlecht.

B. I.

Ahol akarja. Egy zsidó koldus nagyon éhesen érkezett meg egy fálusi zsidó házhoz, ahol a háziasszony egy kezdetlen kenyeret tesz eléje. A koldus kezébe veszi a kenyeret, jó darabig forgatja jobbra és balra, végre kijelenti, hogy nem tudja hol kezdje meg a kenyeret.

— Kezdje meg ahol akarja — biztatja a háziasszony.

— Ahol akarom? Akkor becses engedelme-vel csak odahaza fogom megkezdni.

S. B. Bmadaras.

A sajt. Két gyerek valahogy egy nagy ke-rek sajtjához jutott. A jóbarátságából csakhamar pa-rázs veszekedés lett. Kié legyen a sajt?

— Az enyém, mert én láttam meg!

— De én vettem fel a földről!

Végre megegyeztek abban, hogy azé lesz a sajt, aki nagyobb tud hazudni. Eppen akkor egy ősz öreg úr haladt el mellettük és amikor hallotta a két gyerek vitáját, rájuk szólt.

— Nem szégyelitek magatokat? Én már hatvan esztendősen vagyok és még sohasem hazudtam.

A két gyermek összenéz és egyszerre diadal-kialtásban tör ki:

— A bácsi a sajt! B. M. Satu-Mare

Böles Náthán

Báliruhákat minden árnyalathban fest, tisztit Czink

India nem hajlandó elismerni Angora kalifátusságát

A török nemzetgyűlésnek nem volt joga Abdul Medzsidet elmozdítani. A száműzött ellenkiáltványa

(London, márc. 12. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Delhiből jelenti a Reuter-ügynökség: Az indiai mohamedán közvélemény szerint az angorai nemzetgyűlés sulyosan megsértette az indiai mohamedánokat, amikor Abdul Medzsid kalifát megfosztotta méltóságától és kiutasította Törökország területéről. Az indiai mohamedánok azt követelik, hogy az új kalifa megválasztására

általános izlám-konferenciát hívjanak egybe.

Territet, március 12. Abdul Medzsid, az elűzött kalifa fogadta a Wolff, Reuter- és Havas-irodák tudósítót. Rövid beszédben kijelentette, hogy sorsát valamennyi muzulmán kezébe teszi le. Azután átnyújtotta a hírlapíróknak azt az üzenetet, amelyet a világ mohamedánjaikhoz intézett. Az üzenetben a kalifa tiltakozik a török nemzetgyűlés

határozata ellen, mely a kalifátust megszünteti, mert ez nem egyeztethető össze az izlám szellemével. A kalifa ezt az intézkedést teljesen semmisnek tekinti. Kizárólag a mohamedán világ dolga, hogy teljes tekintéllyel és szabadsággal döntsön ebben az életkérdésben. A kalifa felhívja ezért az egész világ mohamedánjait, hogy a legrövidebb időn belül terjesszenek elő konkrét javaslatokat az egész izlám vallási kongresszusának összehívására. A kalifa megkérte az újságírókat, hogy írják alá az üzenet át-vételéről szóló jegyzőkönyvet.

Budapest, március 12. Abdul Hadil, az első balkánháború idején trónjától megfosztott Abdul Hamid török szultán második fia családjával, Nihad Mured herceggel, a szultán unokájával és Emine hercegnővel Budapestre érkeztek. A török extrónörökös villát vásárolt Budán, ahol állandó lakhelye lesz.

Kereskedők tiltakozó kongresszusa a lakbérleti törvénytervezet ellen

A temesvári kereskedőegylet akciója. A cluji Sfatul felhívása

(Cluj-Kolozsvár, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Temesvári Kereskedők Egyesülete kezdeményezésére és összehívására március 16-án tiltakozó kongresszusra ülnek össze Oradea-Mare-Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnok helyiségében az összes erdélyi és bánáti kereskedelmi szervezetek. A kongresszussal kapcsolatban a cluji Sfatul a következő felhívást tette közzé:

A veszély, amely a lakbérleti törvényjavaslatban az üzletek szabadabb tételével a kereskedelmet fenyegeti, égetően sürgőssé teszi, hogy a csatlót területek összes kereskedőit mielőbb és minél nagyobb számban összegyűjtjük, hogy ezzel tiltakozásunknak minél nagyobb súlyt és impozánsabb kifejezést adjunk, annál is inkább, mert bennünket, a csatlót területek kereskedőit a törvénytervezet jobban sújt, mint az okiráltságbelieket. Erre való tekintettel a temesvári Kereskedő Egyesület kezdeményezésére a bánási Kereskedők Szövetsége március 16-ára, Nagyváradra, a Kereskedelmi Csarnok helyiségébe (Nagypiac 6), délelőtt 11 órára országoszi nagykongresszust hív egybe és felkéri Szövetségünket, hogy ennek az akciónak minél nagyobb propagandát

csináljunk a közös siker érdekében, hogy minél nagyobb számban legyünk képviselve.

Felkéri Szövetségünket, hogy fogadja el a vezetőszeret és közöljük lehetőleg előzetesen a kongresszuson teendő előterjesztésünket. Ugyancsak Szövetségünket kéri fel, hogy a kongresszuson mi terjesszük elő román nyelven a törvénytervezetnek a kereskedelemre nézve káros és veszélyes pontozatait és a kongresszus tiltakozását ezek ellen. A kongresszus napirendje: 1. A vendéglátó Kereskedelmi Csarnok megnyitása a törvénytervezet ellen román nyelven. 2. A kolozsvári Sfatul Negustoresco tiltakozása a törvénytervezet ellen román nyelven. 3. A brassói Handalgsremium tiltakozása német nyelven. 4. A temesvári Kereskedők Egyesülete tiltakozása magyar nyelven és végül a határozati javaslat előterjesztése.

Tekintettel arra, hogy a kongresszuson résztvevők számát legkésőbb pénteken be kell jelenteni a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok-nak, ez uton kéri a Sfatul tagjait, akik a kongresszuson részt óhajtanak venni, hogy ebbeli szándékukat jelentsék be a Sfatul irodájában. A Sfatul választmánya egyébként szerdán este megtartott ülésében az előterjesztés végleges szövegét megállapította.

Bankkارتell terveznek a kamatláb leszorítására

Értekezlet a Banca Nationalánál. Egységes kamatlábat akarnak a bankok

(Cluj-Kolozsvár, márc. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy a Banca Nationala cluji igazgatója, G. Jonescu értekezletre hívta össze mindazon kolozsvári bankok vezetőit, akik a Banca Nationalától visszleszámitolási hitelt élveznek. Erre a megbeszélésre azért volt szükség, mert a Banca Nationala bucaresti igazgatója kifogásolja, hogy a bankok tulmagas kamatláb mellett helyezik ki pénzeiket, holott a visszleszámitolási hitel után mindössze hat-nyolc százalékot fizetnek.

Az értekezlet tegnap délután hat órakor zajlott le a Banca Nationala tanácstermében. Az elnöklő Jonescu igazgató az értekezletet megnyitó beszédében kifejtette a bankkormány-zóság álláspontját a kihelyezett pénzek tekintetében. Sem logikusnak, sem üzletszerűnek nem tartja, hogy ugyanakkor, amikor hat százalékra kapja a bank a visszleszámitolási hitelt, ezekre akkor ennek nyolcszorosát, vagy tizszere-sét követeljük a bankok kereskedőktől és iparvállalatoktól, amelyek gyakran a nagy ka-matok miatt képtelenek üzemiük folytatására. Ez egészségtelen helyzet, amelyet mindenképen szanálni kell. Véleménye szerint elegendő lenne, ha a bankok 12—18 százalékra helyezik ki a tőkét.

A bankok képviselői helyeselték ugyan a Banca Nationala igazgatójának érvelését, de kifejtették, hogy a legtöbb bank aránylag elenyészően kis visszleszámitolási hitelt élvez a Banca Nationalától és a kihelyezett tőke tul-nyomó részét betétekből forgalmazza. A betét-átán azonban nem hat és nyolc százalékot kell

fizetniök, hanem husz-huszonöt százalékot és ilyen körülmények között a bankok nem dolgozhatnak tizennyolc százalékra. Minden bank a Banca Nationalától élvezett visszleszámitolási hitel arányában szivesen hajlandó a javasolt tizennyolc százalékra kihelyezni a pénzeket, azonban csak annyit, amennyi hitelt a Banca Nationala az illető pénzintézetnek folyósított.

Az értekezlet további folyamán nyilvánvalóvá lett, hogy minden megállapodás, vagy rendszabály illuzórius mindaddig, amíg az összes bankok nem kötnék garanciális megegye-zést a betétek után fizetendő egységes kamatlábra vonatkozólag. Hiába szorítja le a kamatlábat egy-két nagybank, csak elvesztik betéteiket és a tőke máshol keres elhelyezkedést. Csak egy módon lehet segíteni ezen: ha az összes bankok kartellre lépnek és egységesen állapítják meg időről-időre a kamatláb maximumát. A kartellnek és a Banca Nationalának elegendő ereje lesz majd ahhoz, hogy az esetleg vonakodó bankokat belekényszerítse a kartellbe és letörje az esetleg felburjánzó zug-uzsorát. Annál inkább szükséges ez, mert a bankok a nagyfokú valutahullámszás miatt elvesztették legjelentősebb pénzforrásukat, a külföldi tőkét s így ugyszólván teljesen belföldi tőkére vannak utalva.

Jonescu igazgató teljes egyetértést nyil-vánította a bankkارتell tervével. Az értekezlet kimondotta, hogy a kartell gondolatának további megbeszélése céljából csütörtökre tanácskozássra hívják össze az összes kolozsvári bankokat az Iparkamara helyiségébe.

Megszavazták Poincaré pénzügyi javaslatait

A szakértői bizottság állítólag súlyos feltételeket szab Németországnak. Kahr vallomása a Hitler-puccsról

(Páris, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus pénzügyi bizottsága néhány változtatással és hozzátoldással elfogadta Poincaré pénzügyi javaslatait. A módosítások következtében tervbevett bevételek többszázmillióval emelkedni fognak.

Az itteni kiadása „Chicago Tribune” értesülése szerint a szakértőbizottság döntése Németországra nézve rendkívül súlyos. A szakértőbizottság állítólag a következőket fogja a nagyhatalmaknak javasolni:

Németország átmenetileg évente kétmilliárd arany márkát fizessen,

ebbe az összegbe bele kell számítani az összes német jövátételei szolgáltatásokat, tehát a szén- és vasércszállításokat és a nagyiparosokkal kötött szerződésekből folyó szállításokat is. A fizetéseket a gazdasági és pénzügyi helyzet javulásának megfelelően emelni fogják. Az összeg az állami költségvetés egyensúlyba hozatala után három és félmilliárd arany márkára fog emelkedni.

A lap szerint azok a német monopóliumok, melyek zálogul szolgálnak,

német igazgatás alatt fognak maradni

és csak formailag lesznek a szövetségesek felügyeletének alávetve. Abban az esetben, ha a szesz-, dohány- és gyufamonopóliumok a cukoradó nem érné el a két milliárdot, más költségvetési tételekhez kell nyulni.

München, márc. 12. Ma folytatták Kahr volt főállambiztos kihallgatását. Az egykori diktátor vallomásában először a tavaly nyáron és ősszel kialakult helyzetet, a gazdasági bajokat, a márka rohamos zuhanását s a tömegek növekvő inszégét vázolta. Azok, akik Hitlerék köré csoportosultak, azt hitték, hogy nem gazdasági, hanem hatalmi kérdéssről van szó, melyet

csakis fegyverek segítségével lehet megoldani.

Ezek az emberek Hitler és Ludendorff diktatúrájáról álmodoztak.

Vallomása szerint Kahr, továbbá Lossow és Seisser ezt a gondolatot kezdték fogva katasztrófálsnak tartották nemesak Bajorország, hanem az egész birodalom szempontjából is. Ők biztosra vették és Hitleréket figyelmeztették is azzal, hogy direktórium alakítása esetén számolniuk kell a kommunisták ellenállásával, általános sztrájkjal és más bonyodalmakkal. A Bürgerbräukellerbe a gyűlést Kahr hívta össze. Ugy számította azonban, hogy csak a meghívottak lesznek jelen, akiket figyelmeztetni akart a fenyegető veszedelemre. Váratlanul azonban

a terembe lépett Hitler, fegyveres emberekkel.

— Első pillanatban arra gondoltam, — folytatta a vallomását Kahr — hogy az emelvényről tiltakozzam ez ellen az erőszakos fellépés ellen. Beláttam azonban, hogy ebből összeütközés lehet, mert a terem zsúfolva volt s Hitler emberei revolvérrel hadonásztak. Leszálltam a pódiumról, helyet foglaltam Lossow és Seisser mellett és odaszóltam nekik, hogy a rendőrség baklövését csinált és ami itt történik, komédia.

Ezután elbeszélte Kahr, hogy milyen körülmények között érkezett Ludendorff a terembe. Ekkor ő és Lossow tábornok, hogy a kínos helyzetből szabaduljanak és szabadkezet nyerjenek,

látszólag csatlakoztak a mozgalomhoz

és elmondta ismeretes nyilatkozatát. Ennek köszönhető, hogy háborítatlanul távozhattak. Egyenesen a kormányzósági épületbe ment, hogy az állami főbizottság tisztviselőivel a teendőket megbeszélje. A kihallgatás további részéről a közönséget kizárták és Kahr a vallomását zárt tárgyaláson folytatta

A lázadó ir tisztek ultimátuma

Dublin, március 12. Az elbocsátott tisztek és az ir köztársasági hadsereg nevében Tobin tábornok és Dalton ezredes ultimátumot intéztek az ir kormányhoz. A miniszterelnök kijelentette, intézkedni fog, hogy a zendüléseket minél hamarabb elfojtsák.

A katolikus státus ügye a szenátusban

Majláth püspök válasza Bianu szenátornak

(Bucuresti-Bukarest, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus mai ülésén napirend előtt gróf Majláth Gusztáv püspök válaszolt Bianu szenátornak az erdélyi római katolikus státus ellen felhozott vádjaira. Majláth foglalkozik a katolikus egyházi vagyon rendeltetésének kérdésével és leszögezi, hogy az erdélyi katolikus egyház vagyona tisztán egyházi célokra szolgál és a magyar királyok nem mint a magyar állam uralkodói, hanem mint az egyház legfőbb kegyurai vették védelmükbe a katolikus státust.

Történelmi adatokkal bizonyítja, hogy az erdélyi római katolikus státus vagyonát a katolikus hívők gyűjtötték össze az erdélyi fejedelemség protestáns jellege ellen. Ugy ő, mint egyházmegyéjének minden papja a magért, nyugalom és béke hirdetője. A római katolikus egyháznak és a román államnak meg kell egyeznie érteniük azért is, mert összetartásra van szükség a mai osztályharcok és a sajtó terjesztette destrukció elleni közös küzdelemben. Hangsúlyozza, hogy az egyháza ellen intézett támadások alaptalanok.

Majláth után Barzea esperes, Popvicu és Macavei szenátorok szólnak fel, mire a szenátus áttér a napirendre, amelyen a lakbérleti törvényjavaslat szerepel. A tizedik szakasznál elfogadják azt a módosítást, hogy a fűtés és világítás költsége elkülönítendő a házbértől és a lakók által viselendő. A törvényjavaslatot a 14-ik szakaszig megszavazták.

— Folyik az ujságírókál meghívóinak a szétküldése. Az erdélyi és bánági népkisebbségi ujságírók szervezetének bálja szenzációsan ígérkezik. A meghívók szétküldése folyamatban van, aki igényt tart meghívóra, azt sürgősen jelentse be Walter Gyula főtítkárnak (Str. Regina Maria 35.). Az est meglepetései lesznek a jelmezes felvonulás, konfetti-csata és az Eleven Ujság. Tiszteletjegy- és védnökségmegváltások vagy Walter főtítkárnál, vagy az Ujságírószervezet folyószámlájára a Mezőgazdasági Bankba fizethetők be.

Bölcs Náthán

Egy zsidósors

(132)

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

— Hó, annak a kis Leib Schächternek? Ezt jól ismertem. És a fia doktor? Tehetséges ember? Nagy prakszisa van?

— De még milyen! Nemrég, hogy visszajött Svédországból, ugyancsak nagy cécot csináltak vele!

— Valóságos nachesz¹⁾ az ilyet hallani! — Hát hogy is volt az a dolog vele Izrael ur?

— Ti is jobban tennétek, ha odahaza maradtatok a kérdéseitekkel és engednétek kibeszélni az embert, — mondotta bosszusan Sájé Jiszról. — Nu, hát amint mondom, egyszerűen csak bejön a templomba és pont velünk szemben foglal helyet. Keményen ránézett Bendixenre és Bendixen is úgy nézett rá vissza.

Nebich, olyan sápadt volt, biztosan nem bírta jól a bőjtöt. Akkor azt mondja a doktor: mi ujság Bendixen? Jól megy az üzlet? Bendixen azt felelte: Nem könnyű az élet. Az ember gyötrődik... Erre azt mondja a doktor: Talán nem győzi a sok munkát? Tudja, legokosabban tenné, ha kollégájával, Sájé Jiszról ural társasületet csinálna. — En persze ráhunyorgattam a doktorra, hogy ebbe szívesen belemennék. — Igen, mondotta Bendixen. — Akkor aztán karon fogtam és azt mondtam neki: Nu, nu, holnap még beszélhetünk a dologról. Majd feljövök magához. — Akkor aztán felém fordult, rám meresztette szemét és egyszerre csak bummszt, elterült a földön és a doktornak kellett hazavinni őt. Ettől a naptól kezdve már nem tudott az üzleteivel foglalkozni, mindinkább gyöngébb és gyöngébb lett, amíg meg nem halt, — én közel voltam hozzá, magam szememmel láttam.

— Mibe halt meg? — kérdezte Mojsé Ringstedt.

— Ugy mondják, valami régi sebébe, — válaszolt Sájé Jiszról, — fiatal korában háboruban volt.

— Nu, ezt csak úgy mondom, — öreg!

1) Helyesen: „nachat”, magyarul: „lelki gyönyörtség”.

Öregebbnek látszott, mint amilyen volt.

— Háboruban? — mondotta Efrajim Gedalje, — azószér²⁾, hogy kóser³⁾ evett ottan és sabeszt tartott!

— Fialat korában nem is volt valami nagyon vallásos. Sőt, még azt is mondják, hogy valami sikszével⁴⁾ volt eljegyezve. De később rászállt az Ur szelleme, szakított vele és igaz zsidóvá lett. Ösmerik az öreg Áront? Nu, hát ő együtt virrasztott nála betegsége utolsó napjaiban dr. Léwyvel. Az utolsó éjjel egy szót se beszélt. Mikor aztán eljött a halál pillanata, fölemelkedett az ágyban, meredten nézett körül és Mózes tanítónk törvénykönyvét emlegette: a Thórát.

— És nem mondta el a semá Jiszróelt? — kérdezte az állhatatos kétkedő.

— Nem, — de amint mondtam, Thóra után kiáltozott, Mózes tanítónk törvénye után, az áldott Thóra után — és az éppen olyan jó. Jámborlelkű ember volt, zichroja⁵⁾ livruhu!

Megérkeztek a temetőbe, — a kocsik kiárasztották magokból a bennök ülőket.

Addig amíg a halottat a halottasházba vitték, hogy a törvény szerű mosdatást elvégezzék rajta, Márkus bácsi két fiával, a chevra⁶⁾ emberekkel és a halottkisérettel együtt ült és fújtott hangon mormolták a tehilmet⁷⁾. A többiek föl és alá sétáltak a folyosókon és a temetőkerthben.

Mikor aztán a halottat beburkolták a taliszba és beletették a lapos, gyalutalan deszkakoporsóba, előhívták Márkus bácsit és két fiát. Sirva állottak föl, kimentek, hogy a halott körül az utolsó szolgálatot végezzék és mechilót⁸⁾ kérjenek tőle.

A födelet ráborították a koporsóra és felhangzott a hívás: levájóhoz⁹⁾!

A halottvivők vállukra emelték a koporsót, a menet megindult a sírhely felé, miköz-

ben a gabbaj¹⁾ körüljárt az emberek között, kezében a szegények perselyét rázta és hangosan kiáltotta: cedók²⁾ tacil mimóvesz!

Végre odaértek a sírhely elé, az alacsony, széles koronájú fák alatt lehelyezték a koporsót a földre, körülvették és tompa hangon mormogták az egyhangu ütemű imádságot: „Hacur tamim paaló”. Aztán újra fölemelkedtek a koporsót, közelebb vitték a sírveremhez és elmondták az ősi imádságot: „Jósv beszészer eljón”.

A sírverem és a mellette levő friss földhányás körül újra körbeálltak az emberek. Mélyszéges csendben leemelték a koporsó fedelét és földből egy kis váukost csináltak a halott feje alá. Végre aztán leszögezték a fedelét és a koporsót alábocsátották a sírba.

Kívülről komisz tüvöltés hallatszott: Vészopó! Zsidó! Zsidó! — Kövek repültek és közbe közbe bömbölés a rendőrbotok működése nyomán. Egy kő a sírig repült és a koporsóra esett. Tompa hangot adott, szinte mintha a halott sóhajtott volna.

A nyitott sírba egy becsukott lakatot dobta, annak jelképezésére, hogy vajha ezzel a temetéssel minden halálózás lezárulna.²⁾ Aztán Márkus bácsi lépett elő és az első három lapát földet ő dobta a koporsóra. Utána két fia jött, végül a többiek. Amint egy-egy ember beledobta a sírba a maga három marék földjét, azonnal elhagyta a temetőt és az előcsarnokban megmosta a kezét.³⁾

Mikor már mindannyian eltávoztak, egy ember még mindig ott állott a sír mellett. Léwy volt.

Egy ideig részvétlenül nézett a távozók után és mikor végre teljesen magára maradt, összekulcsolta két kezét és halk imát mondott. Már menni akart ő is, de megegyszer visszafordult. Hosszan nézett a város felé és az erdő felé, ahol a meghaltat évekkal ezelőtt ifjú életörömben látta és halkán mormogta:

— Valamikor erős hívással hitt az örök költészetben és az élet örökkévalóságában.

1) Előljáró.
2) Helyi szokás.
3) A kézműves törvénye, a temetőből jövet.
(Vége.)

As Uj K
na
Szerkeszt
Felelős
Az Uj K
je
Előfizet
fé
Grománia
Ra
hi

Hat és

A koloz

(C
tudósító
ált az
András,

A
község
közben
annyira
elaludt.
emberre
sága h
után az
állítani,
nyugalm
dulakod

L
berrel s
másik v
kedés z
Hajda
jobb les
rábeszél
hazafele

A
ban a
esére i
találták
sán fog
haza m
tatták

A
ör, hog
hez fol
hogy E
és az u
szóra a
a kapu

A
tussal
igen er
A ver
kapuna
és kide
A
két tes
a keny
A vér
dőköde
sebezte.

éjjeli ő
kapott,
halálos
meg,
halálát

A
tott tá
hat és
vádolt
lához f
A
vezetés
gyalást
igazoljé
tehát r
csak a

A
zás utá
letét az
nem lá
tábla i

minisz
gyűlés
nököt r
miniszt

HIREK

As Uj Kelet sz. egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felkészítő szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Árnyékban és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Hat és félevesi fegyházra ítélték a gyilkos mészáros

A kolozsvári tábla helyben hagyta a dévai törvényszék ítéletét

(Cluj-Kolozsvár, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kétszeres gyilkossággal vádolva állt az ítélet-tábla felebbviteli tárgyalása elé Hajda András, a hunyadmegyei Guraszada község mészárosa.

A múlt év augusztusában Hajda András a község háza udvarán pálinkát főzött. Pálinkafőzés közben kissé sokat ivott a frissen főzött szeszből s annyira lerészegedett, hogy a főzést mellett elaludt. Lupu Juon éjjeli őr figyelmes lett az alvó emberre, akit költögetni kezdett, de minden fáradsága hiábavalónak bizonyult. Hosszas kísérletezés után az éjjeli őrnek sikerült az ittas embert talpra állítani, aki afeletti elkéséredésében, hogy éjjeli nyugalmát megzavarták, rátámadt az éjjeli őrré és dulakodni kezdett vele.

Lupu gyengének érezte magát az ittas emberrel szemben és a bátyjához futott aki a falu másik végén teljesít éjjeli őri szolgálatot. A verekedés zajára összegyűlt falusiak figyelmeztették Hajda András, hogy az éjjeli őr bosszúja elől legjobban lesz, ha haza megy. A falu népének hosszas rábeszélése után Hajda néhány ember társaságában hazafelé tartott.

A tekintélyében megsértett Lupu Juon azonban a bátyjával, Lupu Georgeval Hajda felkeresésére indult. A község háza udvarát már üresen találták és így elhatározták, hogy Hajdát a lakásán fogják telkeresni. Utközben a két testvér haza ment a fegyverért és fegyverrel a vállukon folytatták utjukat Hajda lakása felé.

Amikor a ház kapuja elé értek, a két éjjeli őr, hogy a ház igazgatóját utócsára szólíthassa, cselhez folyamodott. Az utcáról beküldték a lakásba, hogy Hajda jöjjön ki, mert a kutyája elszabadult és az utcán szaladgál. A gazda éppen evett, a hívó szóra a kenyérvágó késsel a kezében meg is jelent a kapuba.

A két testvér szó nélkül rárohant és puskatussal ültgelni kezdtek. Hajda, aki mészáros lévén, igen erős ember, felvette a harcot a két testvérrel. A verekedés hevében mindhárman nekiestek a kapunak, amely nagy recsejéssel sarkából kifordult és kidőlt az utcára.

A verekedés ekkor már élet-halálra ment. A két testvér nem tudta a fegyvert használni, Hajda a kenyérvágó kést Lupu Juon gyomrába szúrta. A vér láttára Hajda dühöngni kezdett, örült erővel döködött késével, amíg mindkét támadóját halálra sebezte.

A csendőrség másnap reggel talált rá a két éjjeli őr holttestére. Lupu Juon tizenkét szurást kapott, melyek közül orvosi vélemény szerint öt halálos volt. Lupu George kilenc helyen sebesült meg, sebesülésének mindegyike külön-külön is halálát okozhatta.

A dévai törvényszék a múlt évben megtartott tárgyalásán szándékos emberölés büntette miatt hat és félevesi fegyházbüntetésre ítélte Hajdát. A vádlott az ítélet ellen enyhítésért a kolozsvári táblához felebezett.

A kolozsvári tábla tanácsa Manescu elnök vezetésével ma tartotta meg a felebbviteli tárgyalást. Az ügynek csak két tanúja volt, akik igazolják, hogy Hajda kenyéret vágott a késsel, tehát nem gyilkolási szándékból vette magához és csak a veszekedés hevében önvédelemből használta.

A tábla büntetőtanácsa hosszas tanácskozás után helyben hagyta a dévai törvényszék ítéletét azzal az indoklással, hogy az önvédelmet nem látja fenforogni. A vádlott és az ügyész a tábla ítéletében megnyugodtak.

— Pesty Pál magyar igazságügy-miniszter lesz. Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés folyosóján beszéltek, hogy Pesty Pál alelnököt még ma, vagy holnap kinevezik igazságügy-miniszternek.

— Óriási tűz Moreniban. Bukarestből jelentik: Moreniban a petróleumtelepeken tegnap este nagy tűz ütött ki, amely hét kutat elpusztított. A szondák a Franco Romana, Aquilla és Concordia társaságok tulajdonát képezték. A kár rendkívül nagy. A tüzet csak többórnyi nehéz munka után sikerült elfojtani.

— A „Viitorul” illojalitással vádolja az erdélyi zsidóságot. Lapzárta után táviratozódik Bukarestből: A „Viitorul” „Megmagyarázhatatlan magatartás” címmel cikket közöl, amelyben az erdélyi zsidóság viselkedését kifogásolja, amely 5 évvel az egyesülés után is a magyar nyelvet vallja és kívánja anyanyelvét, noha túl a Tiszán kinozzák és jogtalanul bannak a zsidósággal s jól tudja, hogy teljesen ki van zárva, hogy Erdélybe visszatérhessen valaha is a magyar rezsim. A „Viitorul” apellá a regábeli zsidóság vezetőihez, figyelemztessék az erdélyi zsidóságot lojalisabb magatartására az állam iránt. A cikk azzal végződik, hogy amikor az erdélyi sajtó megszűnik ugyanazt tenni, mint a magyar irredenta sajtó és a zsidó gyermekek az állami iskolákban fognak nevelkedni, akkor a megértés a románság és az erdélyi zsidóság között nagy lépéssel fog előre haladni.

— Simionescu vezérigazgató szemlelntja. Megirtuk, hogy a targu-muresi kereskedők néhány nap előtt küldöttségilag kérték Simionescu pénzügyi vezérfelügyelőt, hogy a marosvásárhelyi adó-kivető bizottság sérelmes adómegállapításait vegye revízió alá. A vezérfelügyelő megígérte, hogy személyesen utazik Marosvásárhelyre és a helyszínén fogja a vizsgálatot megkezdeni. Tegnap a vezérfelügyelő Florián Vasilescu pénzügyi adminisztrátor kíséretében Marosvásárhelyre utazott, ahol haladéktalanul megkezdte a revíziót. Simionescu vezérigazgató minden esetben méltányolta a jogos panaszokat és az ügyeket megértő szellemben intézte el. A vezérfelügyelő és Vasilescu adminisztrátor utjukat folytatják és a közeli városokban is megéjlik a magas adók elleni revíziót.

A KEREN KAJEMET LEJISZRAEL KÖZLEMÉNYE

Március 13. Avivák!
Barissziánusok!
K. K. L. Biztosok!

Ma kezdődik a Purimi gyűjtés!
Teljesítsétek szent kötelességeket Erec Jiszraelért!

Purim hete Erec Jiszraelé!

— A vendéglősök és kávéosok iparengedélye. Megirtuk, hogy Gritta Ovidius rendőrprefektus a vendéglősök és kávéosok iparengedélyeit revízió alá kívánja venni. Ennek megajtása céljából március negyedikén 319—1924. szám alatti átiratában arra szólította fel a kávéosok és vendéglősök cluji ipartársulatát, hogy állítsa össze a város területén működő összes vendégipari munkaadók listáját és azt kellőképpen feldolgozva terjessze be a rendőrprefekturára. A prefektus a lista összeállításának határidejét március 25-ig meghosszabbította. Az ipartestület ezuttal is felkéri tagjait, és azokat, akik ezt az ipart üzik, de nem tagjai az ipartársulatnak, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a társulatnak a kamara házában levő irodájában (földszint, ajtó 36.). Az érdekeltek hozzák magukkal iparengedélyüket, személyazonosság igazolmányt, születési bizonyítványt, illetőségi bizonyítványt, tartózkodási engedélyt és katonai okirataikat. Akik nem rendelkeznek minden okirattal, az irodában felvilágosítást nyernek az iratok megszerzéséről. A kérvényekre szolgáló blanketták minden fél számára rendelkezésre állanak.

— Elszökött a férjétől, mert nem télt toalett. Budapestről jelentik: A rendőrség néhány nap óta körözi Walter Rózsi operanékesnőt, aki állítólag eltűnt. Mára kiderült, hogy saját férje, Bukovich Lajos állami tisztviselő köröztette, akit azért hagyott el, mert nem tudott neki nyolcmilliókétszáz ezer koronát adni toalett. Az énekesnő egyáltalán nem tűnt el, hanem Budapesten tartózkodik, de nem akar visszatérni a férjéhez.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósorszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

Bölcs Náthán

— Zsidó muzeum Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A „B'ne Berith” páholy kezdeményezésére Jugoszlávia zsidósága zsidó muzeum felállítását tervezi Belgrádban. Az erre vonatkozó felhívás arra kéri az érdeklődőket, hogy dr. S. I. Alkalay főrabbihoz lehetőleg a következő tárgyakat küldjék be a gyűjtemény számára: írott régi kéziratokat és pergamenteket, zsidó könyveket, amelyet vagy Belgrádban, vagy az S.H.S. királyság más városában nyomtak, továbbá olyan könyveket, amelyeket nem az országban, hanem külföldön állítottak elő, amelyeknek tartalma azonban Jugoszláviára vonatkozik. Zsinagógák, iskolák és egyéb zsidó építkezések rajzai. Előkelő és vezető zsidó egyéniségek arcképei. Régi zsidó viseletek, megillák, chanukai menorák, szombati gyertyatartók, szelencék, serlegek stb. A muzeumot ez év sevuot ünnepén akarják megnyitni.

* Köszönetnyilvánítás. Ismerőseinknek és jóbarátainknak felejthetetlen drága fiunk elhalálása alkalmával kifejezett részvétükért ezton mondunk köszönetet. — Möriz család.

— Fegyelmi vizsgálat Seciureanu volt vezetőügyész ellen. Aradról jelentik: Tegnap délelőtt Aradra érkezett Stinghe temesvári főügyész, hogy Seciureanu volt aradi vezetőügyész ellen megindított fegyelmi vizsgálatot lefolytassa. A temesvári főügyész most egymásután vizsgálja felül Seciureanu intézkedéseit. Seciureanu volt ugyanis az, aki Popescu aradi állam-biztonsági hivatali főnöknek letartóztatását elrendelte, aki azóta tisztázta magát a súlyos vádak alól és ugyancsak Seciureanu rendelte el Justh János letartóztatását is, amit annak idején a bukaresti parlamentben is szóvátettek. Hivatalos hatalommal való visszaélést követett el a volt aradi ügyész Wiegenfeld Adolf általános ismert aradi butorgyárossal szemben is.

— Tessitóra Nóra szavalóestélye. Március 16-án, vasárnap este nyolc órakor Tessitóra Nóra, a kiváló előadóművész, a kolozsvári munkásdalárdák közreműködésével, szavalóestélyt rendez a Vármegyeház dísztermében. A műsoron Petőfi, Vörösmarty, Ady, Babits, Kassák, Várnai Zseni, Gábor Andor versei szerepelnek. Bevezető előadást dr. Ligeti Ernő tart. Jegyeket a Piata Unirii 9. alatt lévő Munkásotthonban és az esti pénztárnál lehet váltani.

— Zajin Adar-istentisztelet. Adar hó 7-én, csütörtökön este 6 órakor a cluji ortodox zsidó templomban istentiszteletet tartanak. Ez alkalommal Glasner Akiba főrabbi a nap jelentőségét fogja méltatni.

— Izgalmas harc a detektív és a betörő között. Marosvásárhelyről jelentik: Csasz István marosvásárhelyi kereskedő a rendőrségen feljelentést tett, hogy tegnap lakását feltörték és 30—40 ezer lej értékű ruhaneműt elloptak tőle. Schitea államrendőrségi detektív megállapította, hogy a betörő egy magas, szőke fiatal ember, aki a felfeszített ablakon keresztül hatolt be a lakásba. A szerzett adatok alapján Marosvásárhely külvárosában, Hidvégen rátalált a betörőre, aki éppen vacsora mellett ült. A detektív felszólította, hogy kövesse őt a rendőrségre, de a betörő félrántotta az ablakot, kiugrott az udvarra és a kerítésen keresztüldobva magát, a szántóföldek felé menekült. Schitea detektív üldözőbe vette. Többször rákiáltott, majd revolveréből néhányszor utána lőtt. A szőkevény a mezőkön dolgozó földmivéseket a detektív ellen lázította, azt mondván, hogy a kiabáló és revolverrel lövöldöző üldözője közveszélyes őrült. Háromkilométeres hajszá után beérte a menekülőt, akit halántékára mért ütéssel leterített. Amikor a magát ájultnak tettető ember fölé hajolt, a betörő késsel akarta leszurni a detektívet. Hosszas dulakodás után sikerült ártalmatlanná tenni. A vizsgálat megállapította, hogy ez a veszedelmes bandita Bakó János géplakatossegéd, aki lakásán egész üzletre való ruhaneműt halmozott össze.

* Tegnap délelben a Newyork-kávéház ujságíróasztalánál elveszett egy „Jemen” felirású, fehérfejes töltőtoll. Megtalálóját kérem, hozza be az Uj Kelet szerkesztőségébe vagy adja át a kávéházban Maniu főpincér urnak.

* Ha gummi-övszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.

— Nagyváradon az Uj Kelet részére hirdetéseket és előfizetéseket felvesz Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám. Telefon 8—53. (Rosenberg Jenő bőrkereskedésében.)

ש
ל
פ
ד
ה

NAGYBANI ELADÁS

יין כשר

NAGYBANI ELADÁS

ש
ל
פ
ד
ה

Guttmann és Fisch

Cluj, cal. Reg. Ferdinand 67

★

Husvétí édes vörösbor

Ujdonság! Husvétí pezsgő Ujdonság!

★

HÁROM SZÁZALÉK A KOLOZSVARI RABBIKÉPZŐ INTERNÁTUS JAVÁRA

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Sába királynője.
Vasárnap déltán: Tosca.
Hétfő: Faust.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Válás után. (Másodszor. Napibérlet 99.)
Péntek: A Lubinszky-együttes vendéjátéka. Felnőtteknek való új szenzációs műsorral. Bérletszűnetben.
Szombat délután: A Lubinszky-együttes gyermekelőadása. Mérsékelt helyárrakkal.
Este: A vén gazember. (Ujdonság először. Premióbérlet 46.)

MOZGÓK MŰSORA

Csütörtök, március 13.

Select-Mozgó: A gálya. Történelmi nagydráma Gabriele d'Annunzio költeménye nyomán 6 felvonásban. Főszerepben Ida Rubinstein s az óriás Galaor. A műsor keretében „Zigotto és a hitelezők” pompás 2 felvonásos vígjáték.

Uránia-Mozgó: Maciste és a jávai nő. Szenzációs kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben a kitűnő Maciste és Manja Tzatscheva. A legújabb és legjobb Maciste-filmek egyike.

Apollo-Mozgó: Világraszóló filmszenzáció! A sóhajok hídjá. III. rész. Kolosszális történelmi dráma 4 részben és 20 felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini.

Írógépek

1870

és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.

Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

„SIRPINOL“

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő- és hörgőhurut, köhögés, számarkőhégés és tuberkulózis ellen. Mindenképp kérje háziorvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerertárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

CEÁSKANNA VÉDJEGYŰ CEÁ

mely kitűnő tulajdonságai, finomsága, aromája és kiemelkedő ízével kétszázéves magas életkorban is fiatalítást hoz a szervezetnek.

CEÁSKANNA VÉDJEGYŰ CEÁ ósakis eredeti csomagolásban Ceáskanna védjeggyel felirással valódi. Kapható minden fűszerkereskedésben.

A tavaszi divat legszebb anyagai nagy választékban megérkeztek

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piața Unirii No. 12. Telefonszám 9-61

LÁDAGYÁR

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszereltek és szépségettel részben megrendelésre azonnal készült és szállít a legolcsóbb nappi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernuzii (volt Kajántól-sí) 1 szám

Modern üvegesiszolda és tüköráruggár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U), 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

APROHÍRDETÉSEK

Aprohírdetésel egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb aprohírdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a hivatal címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjára kívül 2 lei 60 banl bélyegköltésig fizetendő.

Butorozott szoba kiadó.
Érdeklődni Nagyszamos-
utca 16. d. e. 10—12 és
d. u. 3—6-ig. 6940

Komplett kézimunka
előnyomda eladó. Értekezni
Berger Dezsőné, Cal. Reg.
Ferdinand 37., II. 15. 6937

Butor! Legolcsóbb be-
vásárlási forrás. Klein
Izsák, Unió-u. 21. 1581

Ügyes segéd tüveg- és
porcellánszakmába felvéte-
lik. — Ajánlatokat kér
Schwimmer Ernő Dej. 6909

**Kiskereskedők és vállala-
latok!** Adóügyekben tel-
jesen jártas szakértő köny-
velő elvállal: Üzleti köny-
vek felfektetését, revizió-
ját, mérlegkészítést, állandó
könyvelést és praktikus
könyvelési rendszerek be-
vezetését. Könyvelés és
levelezés román, magyar
és német nyelven. Cluj,
Piata Stefan cel mare 4.
Eta II. 6926

Elektrotechnikus és
gépszerező számos műkö-
dési bizonyítvánnyal, sze-
rény fizetési feltételek
mellett állást keres. Leve-
leket „Phöbus” jellegre
a kiadóba kérek. 6935

**150—200.000 L
belépnek társul**

biztos, jólmenő vállala-
latba, hol tőkémert és
az annak megfelelő jö-
vedelmet biztosítva lát-
nám. Esetleg biztos fe-
dezetre kölesön adnám.
Ajánlatot „Agilis” jel-
gére a kiadóba kérek.

**Összecsukható (nyári)
gyermekkosci** olcsón el-
adó. Király-u. 33., ajtó 7.

Mielőbbi belépésre
**keresünk
nőtlen segédet,**

aki a
rövid- és műnbergi áru
szakmában szakavatott
és jó referenciákkal
rendelkezik.

Nussbaum Testvérek
Tárgu-Mures
(Marosvásárhely)

PARFUMS · POU DRES · LOTIONS

LT · PIVER

AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYE TRÉFLE INCARNAT

משלוח מנות איש לרעהו

LEGALKALMASABB

**PURIMI
AJÁNDÉKOK**

SOROZATA:

Palesztinai képek 17/20 cm. 1 drb Lei	10.—
Egy sorozat 10 darab	85.—
Lilien képeslapok 1 darab	3.—
Egy sorozat 20 darab	50.—
Biblia és próféták תנ"ך német fordítással, 1 csinos kötet	240.—
Héber lottójáték (mulatságos és tanulságos)	40.—
Héber művésziesen illusztrált meséskönyvek 4	40.—
Egy sorozat Agnon: Héber regények, 3 kötet	110.—

Aki mindezeket megrendeli,
ingyen
kapja a 60 lej értékű „Sichon” héber-magyar
társalgási könyvet.

Librăria Safruth könyvkereskedés
Strada Stefan O. Iosif (volt Szép-utca) 1. sz. alatt

Első Erdélyreszi Ékszerárúgyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2—13 ★ Sürgönc: Juvaere, Cluj

Ékszerárúgyártás, nagykereskedés

Fogászat arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és
platinabeváltókai

Kienle és Schwarzwald órákban, valamint kinezüst
tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúsitóknak!

Villamostelepek
építését garancia mellett vállalja:
Zsigmond János
elektrotechnikai vállalat és mérnöki irodája
Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.)

Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó- és
tekereselműhely. Szakszerű javítások és átte-
keresések. Gyenge áramu és magas feszültségű
berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

Gloria

DUPLAMALÁTA TÁPŐR

**A tordai sörgyár r.-t.
különleges gyártmánya**

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi övszerek nagy raktára

SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Akassza szegre gondját

hogyan
tavaszi szövetségletét
hol fedezze,

mert

mindennemű szövet- és bélésárut
a legjobban csak a

**Z
E
U
S**

posztónagyáruházban
Cluj, Str. Reg. Maria 4
(volt Deák Ferenc-u.)

szerezhet be.

★

**Óriási választék!
Nagy áresés!
Javult a lej!**

szerekeszt
HIVATAL

Cluj Kolozs
L. Pop, (Br

Telefon: S
a kiadóhiv
E. N. Sz.

A kéziratok
szerkesztés
rendők. Kéz
adunk

1924 márc

Egy

Két

tes kirohan
amelyben t
zsidóság h
désben. Le
erdélyi zsid
a magyar v
szükség szer
életben. Ug
a zsidóság
hébert teki
ismét élő
hagyva fig
nyelvét, a
berális lapt
kesnek talá
közölt belé
tött, de ez
volt. Azt a
hogyan az er
Sem többet,
főlé: „Az e
anyanyelv
a román és
főlégesnek
mondhat telj
talan nem
ellenkötő ér
detiben, de
éppen szoka
mondhatjuk,
hiszen azt a
szó szerinti f
telme lett m

Az „I
hivatalos, a
széről épens
szágot, hisze
ők csak az
mit akar és
ság. Nem ce
sem, amelye
tűz. „Az er
öt évvel az
goztatja, hog
etnikai kisé
amikor egy-
adni függetl
kus vitába
valakinek az
Itt minden
zavar, mert
román, azt
mény meg
nuli más
használatra,
zsidóság hely
utban vagy
zési eszközét
vünkét válas
nyelvét is g
miesetre sinc
keves kivétel
mondjuk —
tovább vitath
semmi gyako

A „Vi
érdekes. Az
egyesülés ut
alkotja meg
az ország eg
mindig nem
ségeket közi
kivánásaink
jelentésekből
lis tényekből
és hézagos is
nyében egy
ről. Egészen